

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie z powództwa B. B.

przeciwko S. w G.

o zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji

po rozpoznaniu wniosku pełnomocnika strony powodowej o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w G. M. S. od rozpoznania sprawy I C [...] zawisłej przed Sądem Rejonowym w G.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 10 sierpnia 2023 r.,

oddala wniosek.

UZASADNIENIE

Strona powodowej pismem z 7 czerwca 2023 r. zawniósł o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w G. M. S. od orzekania w sprawie I C [...] i unieważnienie wydanych przez ww. sędziego postanowień.

Argumentowała, że w jej ocenie ww. sędzia orzeka nieobiektywnie, co skutkuje pozbawieniem zagwarantowanego jej konstytucyjnie prawa do sądu. Wskazała, że wystąpiła z wnioskami o zwolnienie jej od kosztów sądowych w całości i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, które zostały oddalone. Nadmieniła, że złożyła wnioski w tym samym przedmiocie w oparciu o nowe okoliczności, które sąd odrzucił jako ponowne.

Wnioskodawczyni wyraziła ocenę, że taka sytuacja jest dla niej bardzo krzywdząca i niezrozumiała, ponieważ do tej pory z uwagi na jej bardzo trudną sytuację finansową oraz zdrowotną była zwalniana z obowiązku uiszczania kosztów

sądowych i przyznawano jej pełnomocnik z urzędu. Przychylne decyzje procesowe wydawał zarówno Sąd Rejonowy G., jak i Sąd Okręgowy w G. na podstawie tożsamyh w swej treści oświadczeń o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

Nadto, wnioskodawczyni wskazała, że domaga się wyłączenia od orzekania sędziego Sądu Rejonowego w G. M. S., gdyż została powołana na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek powódki nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn.: Dz.U.2021 r., poz. 1904, dalej jako: „u.SN”) do właściwości Sądu Najwyższego należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Ustawą z 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2022 r., poz. 1259; dalej: „ustawa nowelizująca”), z dniem 15 lipca 2022 r. dodano do ustawy o Sądzie Najwyższym przepisy art. 29 § 4-25 regulujące instytucję tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Podobny instrument został wprowadzony w tym samym czasie przez ustawodawcę również m.in. w art. 42a § 3-14 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz.U.2020 r., poz. 2072, dalej jako: „p.u.s.p.”). Od strony procesowej, nowe instrumenty prawne, określone odpowiednio w art. 29 § 5 u.SN i art. 42a § 3 p.u.s.p., zostały tym samym

ukształtowane jako środki, w ramach których można formułować zarzuty braku niezawisłości i bezstronności sędziego z powołaniem się na okoliczności towarzyszące jego powołaniu oraz postępowania sędziego po powołaniu, jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego (realny) wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Na podstawie art. 26 § 2 u.SN wniosek o wyłączenie sędziego podlega rozpoznaniu „na zasadach określonych w odrębnych przepisach”, a więc w sprawach cywilnych - na zasadach określonych w Kodeksie postępowania cywilnego, w tym w szczególności w art. 48-49 k.p.c. Wniosek taki należy do właściwości Sądu Najwyższego tylko wówczas, gdy jest oparty na wymienionych w art. 26 § 2 u.SN podstawach (1) braku niezależności sądu lub (2) braku niezawisłości sędziego. Natomiast zgodnie z art. 26 § 3 u.SN, tego rodzaju wniosek pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Wniosek powódki o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w G. M. S. nie zasługiwał na uwzględnienie. Wnioskodawczyni upatruje bowiem braku niezawisłości sędziego sprawozdawcy w tym, że wnioski o zwolnienie jej od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie zostały uwzględnione.

Sąd Najwyższy wskazuje, że po raz pierwszy wniosek powódki o zwolnienie jej od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu został rozpoznany przez referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w G. A. Z. (postanowienie z 8 lipca 2022 r. k. 54 akt I C [...]). Natomiast skarga na postanowienie referendarza sądowego w przedmiocie oddalenia wniosków powódki o: zwolnienie jej od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu została rozpoznana przez sędziego Sądu Rejonowego w G. M. S., która jej nie uwzględniła. Zważyć zatem należy, że wnioski powódki zostały zweryfikowane przez dwóch różnych orzeczników, którzy dokonali ich merytorycznej oceny i co kluczowe, żaden z nich nie podzielił argumentacji

strony powodowej. Przepisy procedury cywilnej gwarantują stronie możliwość wniesienia środka zaskarżenia w przypadku, gdy odmówiono jej zwolnienia od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, czy nie uwzględniono wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i w rozpoznawanej sprawie ten standard został zachowany (art. 394^{1a} § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z 398²² § 1 k.p.c.).

Nadto, warto wskazać, że ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, nie ma wpływu na bieg terminu do opłacenia pisma. Dla oceny, czy rzeczywiście wystąpiły nowe lub inne okoliczności, należy dokonać porównania sytuacji majątkowej strony przedstawionej we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych z sytuacją zaprezentowaną przez nią w ponownym wniosku. Nie chodzi tu o każdą zmianę okoliczności, lecz o zmianę okoliczności istotnych, które mogłyby uzasadniać odmienne rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 marca 2019 r., I CZ 19/19. W tym kontekście argumenty wnioskodawczyni, że inne sądy w toku innych postępowań udzielały jej zwolnienia od kosztów sądowych jest w istocie rzeczy nieweryfikowalny, gdyż nie wiadomo, jaki był stan majątkowy wnioskodawczyni w dacie ich składania.

Odnosząc się natomiast do zarzutów wnioskodawczyni, że co do tego, że sędzia Sądu Rejonowego w G. M. S. została powołana na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, Sąd Najwyższy wskazuje, że gdyby były to jedyne argumenty przedstawione we wniosku, to zostałyby pozostawiony bez rozpoznania.

Zgodnie z art. 26 § 2 u.SN, do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Wniosek, o którym mowa w § 2, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości (art. 26 § 3 u.SN).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.B.)

[ł.n]